

Tilsvar til høring – nye regler om dykking fra skip

Bakgrunn:

Fartøy mellom 8 og 15 meter kom inn under Sjøfartsdirektoratets krav i 2017. Etter at dette var iverksatt, fikk de fleste arbeidstakerne på slike fartøy status som sjøfolk. Hovedårsaken til dette er at arbeidstidsordningene under Sjøfartslovgivningen tillater lengre skift enn en uke, i motsetning til arbeidsmiljøloven. Mange arbeidstakere ønsker lengre skift enn en uke, og det gir lavere kostnader for bedriftene i form av reisekompensasjon og utgifter ved mannskapsbytte. Når først noen bedrifter begynte å gå over til Sjøfart med sine arbeidstakere, måtte de som ville være konkurransedyktige følge på.

Det har vært rettsaker der Arbeidstilsynet har tapt mot rederier. Etter vår forståelse har ikke dette dreid seg om motvilje mot dykkeregelverket, men motvilje mot arbeidstidsordningene i Arbeidsmiljøloven. Arbeidsmiljøloven tillater i praksis ikke lengre skift på fartøy enn en uke, og det er lite forenelig med å drive rederi.

For dykking innaskjærs ble det en effekt av rettsavgjørelsene at dykkerne ble sjøfolk. Sjøfartsmyndighetene hadde ikke et tilstrekkelig regelverk for dykking, og dykkerne havnet i et lovmessig vakuum der regelverk mangler.

Vårt syn på endringene.

Fra vårt ståsted er det to prinsipper som må oppfylles. Det er **like konkurransevilkår** og **et trygt arbeidsmiljø**. Vi er hele tiden konkurranseutsatt, og derfor må det være et godt regelverk som blir håndhevet. Sikkerhet og trygt arbeidsmiljø koster penger, og vi mener det er myndighetenes klare ansvar å lage og håndheve et regelverk som gjør at vi slipper å konkurrere med useriøse aktører.

Vi har derfor vurdert høringsutkastet opp mot dette, gir høringsutkastet grunnlag for like konkurransevilkår og et trygt arbeidsmiljø?

1. Flaggstatslovgivning:

I Høringsutkastet står det at det vil bli foreslått at regelverket skal gjelde for utenlandske skip. Det er ikke beskrevet hvordan en kontroll skal foregå i praksis, og om Sjøfartsmyndighetene har ressurser og kompetanse til å følge opp med kontroller når det kommer inn utenlandske dykkerfartøy.

Det er ikke sagt noe om utenlandske fartøy må ha forsikringer for sine arbeidstakere slik norske rederier er pålagt, og hvordan dette eventuelt skal kontrolleres. Det er heller ikke sagt noe om rapporteringsplikt for utenlandske fartøy mht. dykkeaktivitet.

Det er mangelfull informasjon i høringsutkastet om hvilket lovverk som skal gjelde utenfor 12 nautiske mil fra kysten. Det er ikke utenkelig at det vil komme norske havbruksinstallasjoner utenfor territorialgrensen, hvilket regelverk gjelder da?

Slik vi leser utkastet er det mangelfullt og tilfredsstillende det **ikke** prinsippene om like konkurransevilkår og trygt arbeidsmiljø på dette punktet.

2. Krav om særskilt risikovurdering av arbeidstiden for dykkere.

Risikovurdering av dykkeres arbeidstid krever etter vårt syn spesialkompetanse. Det er vitenskapelig akseptert at toleransen for trykkfallsyke varierer fra person til person, men også for samme person i løpet av en tidsperiode. Når skiftlengden økes fra en uke til to eller tre uker under Sjøfart sitt regelverk vil risikoen for trykkfallsyke øke dersom det pågår dykking hver dag. En risikovurdering vil kreve stor kunnskap om dykkefysiologi og hvilken eksponering som er akseptabel.

Hvis dette overlates til det enkelte selskap slik som høringsutkastet foreslår, vil det sannsynligvis bli store ulikheter i hva som ansees som forsvarlig, og dermed blir det ikke like konkurransevilkår og samme sikkerhetsnivå selskapene imellom. De bedriftene som aksepterer størst eksponering av dykkerne vil få en konkurransefordel, på bekostning av et trygt arbeidsmiljø.

Dykketabellene har kun instruksjoner om dykkefri dag dersom ett eller flere dykk de tre siste dagene har vært belastende. Utover dette kan en dykke så mange dager på rad som en vil, og det kan forårsake trykkfallsyke når skiftlengden nå økes fra en til to eller tre uker. For eksempel gir dykketabellene rom for å dykke to dykk daglig til 29 meters dybde så lenge ingen av dykkene er belastende. Dette kan pågå så lenge man ønsker, og vi mener dette er et hull i regelverket som hverken dykketabellene eller Arbeidstilsynets regelverk dekker. I tillegg er grensen for belastende dykk delvis subjektiv og gir stort rom for skjønn. En feilvurdering her kombinert med dykking mange dager på rad vil øke risikoen for trykkfallsyke.

Vi synes også det er spesielt at det ikke er innført et krav om dykkfri dag hver 4. dag med økte skiftlengder, når bemanningskravet er økt til 4. Den dykkeren som har dykkefri dag kan fortsatt operere som dykkeleder eller linemann på den dykkefrie dagen, og dykkeoperasjonen kan skje med større sikkerhet enn når kravet til minimumsbemanning var 3 mann. Et slikt krav ville vært i henhold til Norsok U-103, og god praksis offshore.

Utkastet tilfredsstillter **ikke** prinsippene om like konkurransevilkår og trygt arbeidsmiljø på dette punktet.

3. Påseansvar

I høringsutkastet står det i punkt 5.5.2 at rederiet har et overordnet påseansvar. I praksis betyr dette ingen økning av sikkerheten i forhold til om vi var underlagt Arbeidsmiljøloven. I offshorebransjen er lovgivningen slik at påseansvaret faller på den som kjøper tjenestene, dvs. at kjøper plikter å påse at leverandøren har et forsvarlig arbeidsmiljø. Erfaringene med dette har vært gode, både med hensyn til å skape like konkurransevilkår og trygge arbeidsplasser.

Når det gjelder et reelt påseansvar tilfredsstillter **ikke** høringsutkastet prinsippene om like konkurransevilkår og trygt arbeidsmiljø på dette punktet.

4. Tilsyn og kompetanse

Dykkebransjen er en liten bransje, men det kreves spesiell kompetanse for å føre tilsyn. I Norge føres tilsyn med dykking i dag av Arbeidstilsynet og Petroleumsstilsynet. Hvis Sjøfartsmyndighetene også skal bygge opp kompetanse for å føre tilsyn, betyr det at det blir

tre ulike sektormyndigheter som hver skal ha kompetanse for å føre tilsyn med dykking. Vi tror ikke dette hverken er hensiktsmessig eller god ressursbruk.

I UK er det bare en tilsynsmyndighet for dykking, uavhengig av bransje. Vårt syn er at myndighetene burde gått motsatt vei og samlet fagmiljøene, og i hvert fall ikke ytterligere fragmentere og svekke de fagmiljøene som de har brukt mye tid og ressurser for å bygge opp.

Myndighetene har ikke noe som helst register over dykkeaktiviteten i Norge, og de vet derfor lite om hvordan dykkerne blir eksponerte og hvilket helseutfall dette får. Det er etter vårt syn svært betenkelig at det nå foreslåes å bygge opp enda en tilsynsmyndighet uten at denne basiskunnskapen er på plass.

Vi mener at høringsutkastets forslag innebærer en fragmentering og svekkelse av tilsynsmyndighetenes spesialkompetanse, og at dette vil bli skadelig for prinsippene om like konkurransevilkår og trygt arbeidsmiljø.